

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Horvātija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Lai saņemtu tiesas lēmumu par laulības šķiršanu, pilnvarotajai personām vai personām (*locus standi*) ir jāuzsāk attiecīga tiesvedība (civila vai bezstrīdus) par laulības šķiršanu atbilstoši Ģimenes lietu procesa likuma (*Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis), Nr. 103/15, turpmāk "2015. gada *ObZ*") 50., 369. un 453. panta noteikumiem. Ja laulātajiem ir kopīgs nepilngadīgs bērns, lūgumrakstam par laulības šķiršanu pēc abpusējas vienošanās jāpievieno attiecīgie pielikumi (ziņojums par obligāto konsultāciju un kopīgas vecāku kontroles plāns — 2015. gada *ObZ* 55. pants saistībā ar 456. pantu). Līdzīgus noteikumus piemēro, ja laulātajiem ir kopīgs nepilngadīgs bērns un tikai viens no laulātajiem iesniedz lūgumrakstu par laulības šķiršanu (ziņojums par obligāto konsultāciju un pierādījums par dalību pirmajā ģimenes lietu mediācijas sanāksmē — 2015. gada *ObZ* 57. pants saistībā ar 379. pantu).

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Priekšnosacījumus laulības šķiršanai reglamentē 2015. gada *ObZ* 51. panta noteikumi. Atbilstoši iepriekš minētajām tiesību normām tiesa šķir laulību šādos gadījumos: 1) ja laulātie ir vienojušies par laulības šķiršanu, 2) ja ir konstatēts, ka laulāto attiecības ir būtiski un pastāvīgi izirušas, vai 3) ja ir pagājis gads kopš "laulības savienības izbeigšanas".

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Vienas no laulības izbeigšanas juridiskajām sekām ir laulāto individuālo tiesību un pienākumu izbeigšanās (2015. gada *ObZ* 30.–33. pants). Ģimenes lietu procesa likumā ir skaidri noteikts, ka laulības izbeigšanas gadījumā (ja laulība tiek atzīta par neesošu vai tiek šķirta) katrs no bijušajiem laulātajiem var saglabāt uzvārdu, kāds viņam(-ai) bijis laulības izbeigšanas brīdī (2015. gada *ObZ* 48. pants).

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Pirms laulāto mantisko attiecību izbeigšanas (pēc vienošanās vai tiesā, bezstrīdus procesā) visbiežākā problēma, kas rodas, ir tiesību un priekšmetu, kas ir daļa no laulāto mantas, nošķiršana no tiesībām un priekšmetiem, kas ir viena vai otra laulātā individuālā manta (trīs mantas kopumu nošķiršana). Šīs problēmas risina, uzsākot civilprocesu, pamatojoties uz attiecīgajiem *ObZ* noteikumiem (2015. gada *ObZ* 34.–39. un 43.–46. pants), ja laulātie nav spējuši vienoties par savstarpējo mantisko attiecību sadali (laulības līgums — 2015. gada *ObZ* 40.–42. pants), alternatīvi piemērojot Likumu par Īpašumtiesībām un citām lietu tiesībām, Civilsaiestību likumu, Zemes reģistrācijas likumu, Uzņēmumu likumu, Izpildes likumu un Civilprocesa likumu (2015. gada *ObZ* 38., 45. un 346. pants).

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Laulības izbeigšanas juridiskās sekas attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem ir saistītas ar vairākiem būtiskiem jautājumiem, proti, ar kuru vecāku kopā dzīvos bērns pēc laulības izbeigšanas, vienošanās ar otru vecāku, bērna uzturēšana, kā tiks organizētas pārējās aizgādības jomas (bērna pārstāvēšana, juridisku darbību veikšana, bērna aktīvu pārvaldība un darbības ar tiem, bērna izglītība un veselība, utt.). Laulātie var vienoties par šīm laulības šķiršanas juridiskajām sekām (vienošanās par kopīgu aizgādību) un tādējādi izvēlēties vienkāršāku un ātrāku ārpus tiesas laulības šķiršanas procesu (2015. gada *ObZ* 52., 54.–55., 106., 453.–460. pants). Ja laulātie nesagatavo vienošanos par kopīgu aizgādību, kurā ietverta arī vienošanās par attiecīgajām laulības šķiršanas juridiskajām sekām, lēmumu par šiem jautājumiem automātiski pieņem tiesa tiesvedībā, kas uzsāka ar laulības šķiršanas prasību (2015. gada *ObZ* 53., 54., 56., 57. un 413. pants). Tomēr pastāv iespēja, ka vecāki var vienoties par laulības šķiršanas juridiskajām sekām laulības šķiršanas procesā. Šādā gadījumā tiesa lēmumu pieņem, pamatojoties uz vecāku vienošanos, ja tā uzskata, ka šāda vienošanās ir bērna vislabākajās interesēs (2015. gada *ObZ* 104. panta 3. punkts saistībā ar 420. pantu).

3.4 pienākumu maksāt uzturlīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Ģimenes lietu procesa likums paredz iespēju laulātajam pieprasīt uzturlīdzekļus pirms laulības šķiršanas tiesvedības noslēgšanas. Ja laulības šķiršanas tiesvedības laikā nav iesniegta prasība par uzturlīdzekļiem, bijušais laulātais var ierosināt lietu, lai pieprasītu uzturlīdzekļus, sešu mēnešu laikā no laulības galīgās izbeigšanas, ja nosacījumi uzturlīdzekļu piešķiršanai pastāvējuši laulības šķiršanas tiesvedības noslēgšanas brīdī un turpinājušies līdz uzturlīdzekļu tiesvedības noslēgšanai (2015. gada *ObZ* 295.–301. un 423.–432. pants). Juridiskie nosacījumi uzturlīdzekļu saņemšanai — prasītājam nav pietiekamu līdzekļu sevis uzturēšanai vai viņš(-a) nespēj tos gūt no saviem aktīviem un nespēj strādāt vai atrast darbu, ar nosacījumu, ka laulātajam, kurš maksā uzturlīdzekļus, ir pietiekami līdzekļi un iespējas, lai izpildītu šīs saistības (2015. gada *ObZ* 295. pants). Uzturlīdzekļus nosaka uz noteiktu laikposmu. 2015. gada *ObZ* 298. panta noteikumi paredz, ka laulātais var turpināt uzturlīdzekļu maksāšanu uz laiku līdz vienam gadam atkarībā no laulības ilguma un no prasītāja iespējas paredzamā nākotnē iegūt pienācīgus iztikas līdzekļus citā veidā. 2015. gada *ObZ* arī paredz uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību. Atbilstoši 2015. gada *ObZ* 296. panta noteikumiem uzturlīdzekļus nosaka kā regulāru ikmēneša summu, ko maksā kā avansu. Tomēr ir iespējams, ka tiesa pēc viena vai abu laulāto pieprasījuma liek samaksāt uzturlīdzekļus kā vienreizēju summu atkarībā no lietas apstākļiem. Saskaņā ar 2015. gada *ObZ* 302. panta noteikumiem laulātie laulības šķiršanas gadījumā var noslēgt vienošanos par uzturlīdzekļiem (2015. gada *ObZ* 302., 470.–473. pants).

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Horvātijas ģimenes tiesībās nav termina "laulāto atšķiršana" ekvivalenta. Terminam "laulāto atšķiršana" atbilstošs termins pašlaik spēkā esošajos tiesību aktos būtu "laulības savienības izbeigšana" (*prestanak bračne zajednice*). "Laulības savienības izbeigšana" notiek, ja laulātie izbeidz visas savstarpējās attiecības, kas parasti pastāv kopdzīvē, t. i., ja viņi vairs nevēlas dzīvot kā laulātie un kopīgi īstenot un piedzīvot īpašo kopdzīves saturu. Laulības savienības izbeigšanai ir nozīme ģimenes tiesību jomā, jo saskaņā ar 2015. gada *ObZ* 51. pantu viens no laulības izbeigšanas juridiskajiem pamatiem ir viens gads kopš laulības savienības izbeigšanas. Laulības savienības izbeigšanai ir arī īpaša nozīme, nosakot mantiskās attiecības starp laulātajiem, jo saskaņā ar 2015. gada *ObZ* 36. pantu mantu, ko laulātie ieguvuši ar kopīgu darbu laulības savienības laikā (atšķirībā no mantas, kas iegūta laulības laikā) vai kas radusies no šādas mantas, uzskata par laulāto mantu.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Horvātijas ģimenes tiesībās nav termina "laulāto atšķiršana" ekvivalenta. Terminam "laulāto atšķiršana" atbilstošs termins pašlaik spēkā esošajos tiesību aktos būtu "laulības savienības izbeigšana" (*prestanak bračne zajednice*). Ģimenes lietu procesa likums neparedz nosacījumus "laulības savienības izbeigšanai", jo laulības savienība ir tiesību standarts un atspoguļo kopdzīves saturu. Laulības savienība izbeidzas, ja laulātie izbeidz visas savstarpējās

attiecības, kas ietver kopdzīvi, t. i., ja viņi vairs nevēlas dzīvot kā laulāts pāris un īstenot šādu attiecību īpašo saturu (piemēram viņi pārstāj sazināties u. tml.). Praksē laulības savienības izbeigšana visbiežāk izpaužas tādējādi, ka viens no laulātajiem aiziet no kopīgajām mājām un otra laulātā.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Horvātijas ģimenes tiesībās nav termina "laulāto atšķiršana" ekvivalenta. Terminam "laulāto atšķiršana" atbilstošs termins pašlaik spēkā esošajos tiesību aktos būtu "laulības savienības izbeigšana" (*prestanak bračne zajednice*). "Laulības savienības izbeigšanai" ir nozīme ģimenes tiesību jomā, jo saskaņā ar 2015. gada *ObZ* 51. pantu viens no laulības izbeigšanas juridiskajiem pamatiem ir vairāk nekā viens gads kopš "laulības savienības izbeigšanas". "Laulības savienības izbeigšanai" ir arī īpaša nozīme, nosakot mantiskās attiecības starp laulātajiem, jo saskaņā ar 2015. gada *ObZ* 36. pantu mantu, ko laulātie ieguvuši ar kopīgu darbu laulības savienības laikā (atšķirībā no mantas, kas iegūta laulības laikā) vai kas radusies no šādas mantas, uzskata par laulāto mantu. Šādas likumdošanas varas pamatā esošā loģika ir tāda, ka laulības savienības ilgumam nav precīzi jāatbilst laulības ilgumam, jo īpaši ja laulība tiek izbeigta, to ņemot vērā. Parasti laulības savienība izbeidzas pirms laulības šķiršanas procesa sākšanas. Tādējādi laulības šķiršanas process var turpināties pēc "laulības savienības izbeigšanas", un parasti tā arī notiek (jo īpaši ja procesā ir izmantoti tiesiskās aizsardzības līdzekļi).

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

"Laulības atzīšana par neesošu" (*poništaj braka*) ir viens no pamatiem laulības izbeigšanai (2015. gada *ObZ* 47. pants) un viens no trīs laulības strīdu veidiem, ko reglamentē Horvātijas tiesību sistēma (2015. gada *ObZ* 369. pants). "Laulības atzīšana par neesošu" ir ģimenes tiesībās paredzēta sankcija, ko piemēro laulībai, kura noslēgta pretrunā noteikumiem par laulības likumību (2015. gada *ObZ* 25.–29. pants), un to īsteno tiesvedībā, kuru uzsāk, iesniedzot prasību (2015. gada *ObZ* 369. pants). Noteikumus par "laulības atzīšanu par neesošu" piemēro, ja laulība ir nelikumīga (2015. gada *ObZ* 29., 49., 369.–378. pants).

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Laulība, kas noslēgta pretrunā 2015. gada *ObZ* 25.–28. panta noteikumiem (laulību noslēgušas nepilngadīgas personas, personas, kuras nav spējušas atšķirt, kas ir pareizi un kas ir nepareizi, personas, kam nav tiesībspējas un rīcībspējas sniegt paziņojumus par savu personīgo situāciju, personas, kuras ir asinsradnieki, kuras ir adoptētas, vai ja līgava vai līgavainis ir iepriekš noslēgtā laulībā vai stabilās partnerattiecībās), ir nelikumīga, un tai piemēro noteikumus par "laulības atzīšanu par neesošu" (2015. gada *ObZ* 29. pants).

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Juridiskās sekas, kas rodas, laulību atzīstot par neesošu, reglamentē tāpat kā gadījumā, kad laulība tiek izbeigta, to ņemot vērā (sk. atbildi uz 3. jautājumu).

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēroties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Horvātijas tiesību sistēmā laulības šķiršanu reglamentē kā tiesvedību, un nav iespējams laulību šķirt ārpustiesas procesā. Tomēr viens no ģimenes tiesību pamatprincipiem, kas ir īpaši svarīgs laulības šķiršanas procesos, ir princips par ģimenes attiecību risināšanu vienojoties, kas aicina risināt ģimenes attiecībām (2015. gada *ObZ* 9. pants). Tāpēc ģimenes tiesībās ir paredzēti divu veidu ārpustiesas procesi, kuru mērķis ir ar laulības šķiršanu saistītu jautājumu atrisināšana vienojoties, proti, obligātā konsultācija (2015. gada *ObZ* 321.–330. pants) un mediācija ģimenes lietās (2015. gada *ObZ* 331.–344. pants). Obligāto konsultāciju sniedz Sociālo pakalpojumu ministrijas speciālistu grupa, un tā ir sava veida atbalsts ģimenes locekļiem (piemēram, laulātajiem, kuri plāno sākt laulības šķiršanas procesu un kuriem ir kopīgs nepilngadīgs bērns), lai viņi vienojoties pieņemtu lēmumus par ģimenes attiecībām, īpaši gādājot par to ģimenes attiecību aizsardzību, kurās iesaistīts bērns (piemēram, izstrādājot kopīgas aizgādības plānu — vienošanos par laulības šķiršanas juridiskajām sekām, kurā precīzi jānorāda bērna dzīvesvieta un tās adrese, laiks, ko bērns pavadīs ar katru no vecākiem, kā vecāki viens otru informēs par piekrišanu svarīgiem lēmumiem, kā notiks apmaiņa ar svarīgu informāciju par bērnu, uzturlīdzekļu summa, ko vecākam, ar kuru bērns nedzīvos kopā, būs pienākums maksāt, un kā nākotnē tiks risinātas problēmas), un par juridiskajām sekām, kas radīsies, ja netiks panākta vienošanās un ja tiks sākta tiesvedība, lai izlemtu par bērna personīgajām tiesībām. Mediācija ģimenes lietās ir process, kurā puses cenšas vienojoties atrisināt ģimenes strīdus un kurā tām palīdz viens vai vairāki mediatori ģimenes lietās. Šā procesa galvenais mērķis ir izstrādāt kopīgas aizgādības plānu un citas vienošanās saistībā ar bērnu, kā arī vienoties par visiem citiem materiāliem un nemateriāliem jautājumiem.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Laulātie, kuriem ir kopīgs nepilngadīgs bērns, var uzsākt tiesvedību, vienam no laulātajiem iesniedzot laulības šķiršanas pieteikumu vai abiem laulātajiem iesniedzot pieteikumu par laulības šķiršanu pēc abpusējas vienošanās (2015. gada *ObZ* 50. pants). Abos šajos gadījumos ārpustiesas obligātās konsultācijas process (kurā Sociālo pakalpojumu ministrijas speciālistu grupa palīdz ģimenes locekļiem vienojoties pieņemt lēmumus par ģimenes attiecībām) netiek īstenots (2015. gada *ObZ* 321. un 322. pants), un laulātie nekavējoties sāk (tiesas vai ārpustiesas) laulības šķiršanas procesu, kas ir salīdzinoši vienkāršs un ātrs. Viss iepriekš minētais attiecīgā gadījumā ir piemērojams tiesvedībai, kurā laulību atzīst par neesošu, ja laulātajiem nav kopīga nepilngadīga bērna.

Laulātie, kuriem ir kopīgs nepilngadīgs bērns, var uzsākt tiesvedību, vienam no laulātajiem iesniedzot prasību vai abiem laulātajiem iesniedzot pieteikumu par laulības šķiršanu pēc abpusējas vienošanās (2015. gada *ObZ* 50. pants). Tomēr pirms laulības šķiršanas procesa sākšanas (ceļot prasību vai iesniedzot pieteikumu par laulības šķiršanu pēc abpusējas vienošanās, ja laulātajiem ir kopīgs nepilngadīgs bērns, laulātajiem ir pienākums piedalīties ārpustiesas obligātās konsultācijas procesā (kurā Sociālo pakalpojumu ministrijas speciālistu grupa palīdz ģimenes locekļiem vienojoties pieņemt lēmumus par ģimenes attiecībām) (2015. gada *ObZ* 321. un 322. pants). Šādu procedūru mērķis ir sniegt laulātajiem profesionālu palīdzību, kas ietver vienošanās sagatavošanu par kopīgu aizgādību — tā ir vienošanās par laulības šķiršanas juridiskajām sekām, kurā precīzi jānorāda bērna dzīvesvieta un tās adrese, laiks, ko bērns pavadīs ar katru no vecākiem, kā vecāki viens otru informēs par piekrišanu svarīgiem lēmumiem, kā notiks apmaiņa ar svarīgu informāciju par bērnu, uzturlīdzekļu summa, ko vecākam, ar kuru bērns nedzīvos kopā, būs pienākums maksāt, un kā nākotnē tiks risinātas problēmas). Vecāki obligātās konsultācijas procesā var sagatavot vienošanos par kopīgu aizgādību, tomēr viņi šādu vienošanos var sagatavot arī neatkarīgi vai ģimenes lietu mediācijas procedūrā (ārpustiesas process, kurā puses cenšas vienojoties atrisināt ģimenes attiecību strīdus un kurā tām palīdz viens vai vairāki mediatori ģimenes lietās — 2015. gada *ObZ* 331. pants). Sagatavojot vienošanos par kopīgu aizgādību, laulātie var sākt vienkāršu un ātru ārpustiesas laulības šķiršanas procesu, ko ierosina, iesniedzot pieteikumu (2015. gada *ObZ* 52., 54., 55., 106., 453.–460. pants). Laulātajiem, kuriem ir kopīgs nepilngadīgs bērns, ir pienākums savam pieteikumam par laulības šķiršanu pēc abpusējas vienošanās pievienot ziņojumu par obligāto konsultāciju, kas minēts 2015. gada *ObZ* 324. pantā, kā arī vienošanos par kopīgu aizgādību, kas minēta 2015. gada *ObZ* 106. pantā (2015. gada *ObZ* 456. pants).

Ja laulātie nesagatavo vienošanos par kopīgu aizgādību, kurā ietverta iepriekš minētā vienošanās par laulības šķiršanas juridiskajām sekām, lēmumu par šiem jautājumiem *ex officio* pieņem tiesa tiesvedībā, kas uzsāka ar laulības šķiršanas prasību (2015. gada *ObZ* 53., 54., 56., 57. un 413. pants). Ja laulātajiem ir kopīgs nepilngadīgs bērns, viņiem ir pienākums savai laulības šķiršanas prasībai pievienot ziņojumu par obligāto konsultāciju, kas paredzēts 2015. gada *ObZ* 324. pantā, kā arī pierādījumu par dalību pirmajā ģimenes lietu mediācijas sanāksmē (2015. gada *ObZ* 379. pants).

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Horvātijā juridisko palīdzību un iespēju saņemt atbrīvojumu no pienākuma maksāt par tiesvedību un no pienākuma segt tiesas izdevumus reglamentē Bezmaksas juridiskās palīdzības likums (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (*Narodne Novine* (NN); Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis), Nr. 143

/2013, turpmāk "ZBPP"). Personas var pretendēt uz primāro juridisko palīdzību visu veidu procesos, tostarp laulāto strīdu un citos ģimenes tiesību procesos, ja vien tās atbilst tiesiskajām prasībām (ZBPP 9.–11. pants). Personas var pretendēt uz sekundāro juridisko palīdzību ģimenes tiesību procesos un tiesību aktos paredzētos citos procesos, ja vien tās atbilst tiesiskajām prasībām (ZBPP 12.–25. pants). Pamatojumu lēmumam piešķirt atbrīvojumu no maksas par konkrētu veidu tiesvedībām, tostarp ģimenes tiesību procesiem, reglamentē ZBPP 13. panta 3. punkta noteikumi. Pamatojumu lēmumam piešķirt atbrīvojumu no tiesas izdevumu segšanas visu veidu procesos, tostarp ģimenes tiesību procesos, reglamentē ZBPP 13. panta 4. punkta noteikumi. Īpaši jāuzsver noteikumi, kas reglamentē a) sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanu, nenoskaidrojot attiecīgās personas finansiālo stāvokli (ZBPP 15. pants), b) sekundārās juridiskās palīdzības saņemšanas procesu (ZBPP 16.–18. pants), c) sekundārās juridiskās palīdzības sniegšanas jomu (ZBPP 19. pants), d) procesuālos un citus jautājumus, kas ir svarīgi bezmaksas juridiskās palīdzības saņemšanai (ZBPP 20.–25. pants). Tajā pašā laikā uzmanība tiek vērsta uz Tiesas izdevumu likuma (*Zakon o sudskim pristojbama*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis), Nr. 74/95, 57/96, 137/02, (26 /03), 125/11, 112/12, 157/13, 110/15), 6. pantu attiecībā uz pusēm, kuras vienmēr ir atbrīvotas no tiesas izdevumu segšanas.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Ir iespējams pārsūdzēt spriedumu par laulības šķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu. Šādas tiesības ir abām pusēm tiesvedības laikā. Ģimenes lietu procesa likums tieši nereglamentē pārsūdzēšanu laulāto strīdu gadījumā, tomēr 346. panta noteikumi paredz Civilprocesa likuma (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis), Nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57 /11, 148/11, 25/13 un 89/14, turpmāk "ZPP") noteikumu alternatīvu piemērošanu.

ZPP 348. pants reglamentē spriedumu pārsūdzēšanu, savukārt 378. pants reglamentē lēmumu pārsūdzēšanu. Attiecībā uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem 2015. gada ObZ paredz, ka nav atļauts tiesā pārskatīt (2015. gada ObZ 373. pants) otrās instances spriedumus, kas pasludināti laulāto strīda lietās.

14 Kas man jā dara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Atbilstoši 21. pantam Padomes 2003. gada 27. septembra Regulā (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (regula "Brisele II.a") dalībvalstī pasludināts spriedums pārējās dalībvalstīs atzīstams bez kādas īpašas procedūras (21. panta 1. punkts), tomēr atbilstoši 21. panta 3. punktam jebkura ieinteresētā puse var pieprasīt lēmumu par to, lai spriedums tiktu vai netiktu atzīts. Šādā gadījumā pieteikumiem par atzīšanu vai neatzīšanu piemēro teritoriālo piekritību, kāda ir attiecīgajai tiesai, kura ir sarakstā, ko katra dalībvalsts paziņojusi Komisijai atbilstoši 68. pantam tādā formā, kā to paredz regulas "Brisele II.a" 37. pants. Turklāt jāņem vērā, ka, neskarot regulas "Brisele II.a" 21. panta 3. punktu, nav vajadzīga īpaša procedūra dalībvalsts civilstāvokļa aktu atjaunošanai sakarā ar spriedumu par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, kas izsludināts citā dalībvalstī un saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem nav pārsūdzams.

15 Kurā tiesā man jā vērsas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Pieteikumiem par atzīšanu vai neatzīšanu (regulas "Brisele II.a" 21. panta 3. punkts) piemēro teritoriālo piekritību, kāda ir attiecīgajai sarakstā iekļautajai tiesai, kā norādīts atbildē uz 14. jautājumu. Šādā gadījumā piemēro procedūru, kas paredzēta regulas "Brisele II.a" III nodaļas 2. iedaļā.

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi, t. i., pārsūdzību saskaņā ar regulas "Brisele II.a" 33. pantu, iesniedz otrās instances (apriņķa) tiesām ar tās pirmās instances tiesas starpniecību, kura pieņēmusi lēmumu (vietējās piekritības tiesa no iepriekšminētā saraksta).

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Piemērojami tiesību akti attiecībā uz laulības šķiršanu ir tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgie ir laulātie prasības iesniegšanas brīdī.

Ja prasības iesniegšanas brīdī laulātajiem ir atšķirīga valstspiederība, kumulatīvi piemēro to valstu tiesību aktus, kuru valstspiederīgie ir laulātie — Likuma par to, kā noteiktās attiecībās novērst tiesību normu kolīzijas ar citu valstu noteikumiem (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis), Nr. 53/91, 88/01), 35. panta 2. punkts. Ja laulību nevar izbeigt atbilstoši to valstu tiesību aktiem, kuru valstspiederīgie ir laulātie, laulības izbeigšanai piemēro Horvātijas tiesību aktus, ja prasības iesniegšanas brīdī pastāvīgā dzīvesvieta vienam no laulātajiem bijusi Horvātijā.

Ja viens no laulātajiem ir Horvātijas valstspiederīgais bez pastāvīgas dzīvesvietas Horvātijā un laulību nevar izbeigt atbilstoši Likuma par to, kā noteiktās attiecībās novērst tiesību normu kolīzijas ar citu valstu noteikumiem, 35. panta 2. punktam, piemēro Horvātijas tiesību aktus.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autoritātes noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.